

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ СУДОЧИНСТВА В КОНТЕКСТІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Самко Ірина Ігорівна

Студентка 4-го курсу ФСП НТУУ "КПІ"

Науковий керівник:

Солончук Ірина Вікторівна

старший викладач

Наявність прогалин і недоліків у законодавстві України, яке регулює діяльність суду викликало проведення реформування судової системи. 10 травня 2006 року Президент України видав Указ "Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів", метою якого є утвердження в Україні верховенства права та впровадження європейських стандартів у національну систему судового устрою. Першочерговим завданням було вдосконалення законодавства, забезпечення прозорості діяльності судів, підвищення фахового рівня суддів, усунення негативних тенденцій, якими була викликана непослідовність проведення попередніх етапів судової реформи.

Робота над новим проектом Закону України "Про судоустрій і статус суддів", який мав значною мірою змінити ситуацію у сфері судочинства, тривала декілька років і дала свої позитивні результати. 7 липня 2010 року було прийнято Закон України "Про судоустрій і статус суддів". До зазначеного часу діяльність судової гілки влади регулювалася Законом України "Про судоустрій України" від 7 лютого 2002 року та Законом України "Про статус суддів" від 15 грудня 1992 року.

Прийняття нового Закону внесло свої корективи у функціонування судової системи України. До позитивних результатів початку реформування слід віднести створення єдиного законодавчого акту у сфері регулювання судочинства, ліквідація військових судів, конкретизація і відкритість матеріального забезпечення суддів, створення Національної школи суддів України тощо.

До реформування законодавства систему вищих спеціалізованих судів складала Вищий господарський суд України та Вищий адміністративний суд

України. Зараз в цю структуру законодавці доповнили Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ, що забезпечить проходження рівну кількість інстанцій по всіх категоріях судових справ.

Заслуговує на увагу і деталізація підстав дисциплінарної відповідальності суддів. В попередньому законодавстві передбачалося, що суддя притягується до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку, а зокрема за порушення законодавства при розгляді судових справ. Новий Закон вже роз'яснює, що таким проступком можуть бути істотні порушення норм процесуального права, пов'язані, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом, порушення вимог щодо розподілу та реєстрації справ у суді, необґрунтоване вжиття заходів забезпечення позову.[2;ст.83]

У Законі України "Про судоустрій України" інституту присяжних була присвячена майже ціла глава, в якій зазначалися вимоги до присяжних, права та обов'язки, підстави та порядок звільнення від виконання обов'язків присяжних. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" містить лише одну статтю, яка регулює зазначене питання. Це можна вважати кроком назад до введення інституту присяжних в Україні, враховуючи те, що діюче процесуальне законодавство взагалі не містить норм, присвячених інституту присяжних.

Закон України "Про судоустрій і статус суддів", а також ст. 127 Конституції України передбачають, що перебування на посаді судді несумісне із зайняттям посади в будь-якому іншому органі державної влади. Відповідно до нового закону суддею Верховного Суду України може бути особа, яка має стаж роботи на посаді судді не менше п'ятнадцяти років або суддя Конституційного Суду України. Це положення суперечить приписам частини другої статті 127 та статті 149 Конституції України щодо заборони професійним суддям обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької та творчої. З цього приводу Конституційний суд України дав роз'яснення, що частиною другою статті 39 Закону України Про судоустрій і статус суддів не передбачено сумісництво посад суддів Конституційного Суду України у Верховному

Суді України, а розширено перелік підстав, що дають право претендувати на зайняття посади судді у найвищому судовому органі у системі судів загальної юрисдикції. Зазначена норма не може тлумачитися як така, що дає можливість одночасно займати посади судді Верховного Суду України і судді Конституційного Суду України. [6;п.3.2] На нашу думку, в Законі слід це положення конкретизувати детальніше.

Проте, незважаючи на вказані недоліки, в Законі України "Про судоустрій і статус суддів" чітко зазначається, що є стажем роботи в сфері права. Це є стаж роботи особи за спеціальністю після здобуття нею вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче спеціаліста.

До негативних рис також можна віднести ускладнення процедури добору кандидатів у професійні судді та значне звуження обсягу повноважень Верховного Суду України.

Прийняття нового законодавчого акту, який регулює діяльність суду, це лише крок на шляху до проведення судової реформи в Україні. Нажаль, на даний момент не можна говорити, що судова система реформована, а всі колізії і недоліки законодавства виправлені. Законодавцям доведеться ще деякий час попрацювати над вдосконаленням існуючої системи судового устрою України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року
2. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 7 липня 2010 року N 2453-VI
3. Закон України "Про статус суддів" від 15.12.1992 № 2862-XII втратив чинність на підставі Закону N 2453-VI (2453-17) від 07.07.2010, ВВР, 2010, N 41-42, N 43, N 44-45
4. Закон України "Про судоустрій України" від 07.02.2002 № 3018-III втратив чинність на підставі Закону N 2453-VI (2453-17) від 07.07.2010, ВВР, 2010, N 41-42, N 43, N 44-45

5. Указ Президента України "Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно європейських стандартів" 10.05.2006 № 361/2006

6.Рішення Конституційного Суду України від 12.07.2011 № 8-рп/2011